

Deel 26: De Taxichauffeur

Een taxichauffeur als 'oud beroep', is dat niet wat te ver gezocht? Toch niet want dit beroep bestond in Oud-Ade al vóór de oorlog. Een wonderbaarlijke geschiedenis.

Koos Droog

De eerste taxichauffeur in Oud-Ade was Koos Droog in de Zevenhuizen, die daar ook een café runde. Jan Poel (Jz) weet nog dat de prijs 6 cent per kilometer was, best duur voor die tijd, maar een auto – en zeker een taxi – was toen natuurlijk een luxe. Lange tijd leek het erop dat die 6 cent per km het enige zou zijn dat ik van de eerste taxichauffeur te weten zou komen totdat ik in ons historische kwartaalblad Alkmadders (1999) een anoniem artikel ontdekte over de eerste twee taxichauffeurs in ons dorp. Na enig spoorzoeken bleek de toenmalige eindredacteur van Alkmadders, Joop Kret, de auteur te zijn en Annie Baak (zie onder) zijn betrouwbare informant. Het artikel bevat veel (oud) nieuws, waar ik dankbaar gebruik van zal maken (met goedkeuring van de auteur), maar ik heb er ook nog veel aan toe te voegen: verhalen en foto's.

Het Alkmadders-artikel begint als volgt: "Op 24 april 1913 werd in 'de Zevenhuizen' aan de Boekhorsterweg een jongetje geboren, die we toch wel mogen betitelen als lefgosertje. Over wie hebben we het? Over Jacobus Hubertus Droog, zeg maar Koos. Met zijn vader en moeder, broer Siem en zuster Truus woonde hij in een piep klein huisje. Vader Droog was boerendaggelder bij Cees Heemskerk. Doordat moeder Droog op jonge leeftijd stierf, vond vader het beter in zijn woning een winkeltje te starten, waarin hij allerlei huishoudelijke artikelen te koop aanbood. Van klompen tot suiker. Koos hielp al op jonge leeftijd mee. Hij ging de boer op, vaak per boot. Dat vond hij maar niks. In 1937 kocht hij een auto: een Spijker. Hij stelde zich beschikbaar voor taxi-rijden Al spoedig was de auto te klein en kwam er een zes-persoons Renault bij. De Spijker stalde hij in de bogaard van Cor Verlaan, tegenwoordig restaurant de Meerhoeve. Als er veel personen tegelijk moesten worden vervoerd, sprong Piet van der Geest, de meelboer, bij. Het oude ding, de Spijker, werd dan weer van stal gehaald." Naast Koos Droog en genoemde meelboer waren er vóór de oorlog minstens nog twee autobezitters in Oud-Ade: Cors van Leeuwen in de Rode Polder (vanaf 1936) en Cor Pennings aan het Vennemeer.

"Vlak voor de oorlog kocht Koos Droog het oude boerderijtje van Cees van Teijlingen, dat de naam het Oude Rechthuis had, tegenwoordig, Boekhorsterweg 11. In de oorlog deed hij de taxi van de hand en startte een café." Het bezit van een auto tijdens de oorlog zou onverstandig zijn geweest; die zou ongetwijfeld door de bezetter gevorderd zijn. Het café werd een trefplaats voor de buurt en voor de onderduikers in de omgeving. Hij zou ook onderdak verleend hebben aan ambtenaren van Alkemade, die moesten onderduiken wegens het vernietigen van bepaalde ontvangstbewijzen van vermoedelijk distributiekaarten. Dat is Koos Droog waarschijnlijk noodlottig geworden. Op 15 september 1944 werd hij gearresteerd voor "het bezit van wapens en het verlenen van hulp aan joden." Op 18 september 1944 werd hij op de Amsteldijk in Amsterdam gefusilleerd.

Gerard (Gerie) Plasmeijer

Gerie Plasmeijer (1921-1987) werd geboren in het gezin van Jan Plasmeijer (1895-1976) en Anna van der Wereld (1891-1976). Vader Jan was daggelder bij Dirk Heemskerk en woonde in een van de drie daggeldershuisjes van Heemskerk naast de boerderij van Gijs Tersteeg, aan het begin van de Zevenhuizen [die huisjes zijn lang geleden afgebroken om plaats te maken voor een ruime woning van Dick Heemskerk, zoon van Dirk]. Gerie (die ook wel, om onbekende reden, Gerie Pijp werd

genoemd) begon zijn werkzame leven als knecht bij Siem van der Geest in de Blauwe Polder. In 1944 trouwde hij met Annie Baak (1921-2007) uit Hoogmade. Het jonge paar betrok een woonboot die in de 'wijk' lag achter zijn ouderlijk huis. Na de oorlog konden ze terecht in een vakantiehuisje aan het Vennemeer dat toebehoorde aan Jac. de Groot die een taxibedrijf had op de Beestenmarkt in Leiden (Taxibedrijf De Groot met 27 personeelsleden is in november 2022 failliet verklaard). Die huisjes werden na de oorlog tijdelijk toegewezen aan mensen uit het dorp die een woning zochten. Gerie werkte toen vermoedelijk bij Cor Pennings aan het Vennemeer, niet fulltime maar als los werkman voor klussen zoals baggeren, maaien en hooibouw. Cor Pennings was waarschijnlijk de eerste autobezitter in Oud-Ade. Volgens zijn dochter Cok had hij een oude Ford (of een Desoto?) die misschien nog eigendom was geweest van zijn vader Hein Pennings (1865-1926). Dit lijkt echter onwaarschijnlijk gezien het feit dat Hein al in 1926 was overleden na een ongeluk met paard en wagen (niet met een auto). Bovendien waren er in 1924 in Nederland nog maar 31.000 auto's. Zeker is dat Cor al vóór de oorlog met een auto reed die hij tijdens de oorlog onder het hooi in de hooitas naast zijn huis verborgen hield.

Het was volgens de familie overlevering Cor Pennings die Gerie Plasmeijer ervan overtuigde dat Oud-Ade een taxi nodig had. Hij leende Gerie het geld om een auto te kopen (een Dodge uit 1936) en een taxibedrijf te beginnen, naast zijn agrarische activiteiten. Volgens een andere informant was het Arie van der Poel (buurman van Cor Pennings) die hem geld leende, maar het kan natuurlijk dat er meerdere geldschietters waren. Toen Gerie later een nieuwe auto kocht nam Arie Poel zijn eerste taxi over voor eigen gebruik.

Mij interesseerde vooral hoe Gerard Plasmeijer op het idee kwam een taxibedrijf te beginnen in een dorpje waar vooral koeien woonden. Één bron vertelt me dus dat het Cor Pennings was, die zelf een auto-fan was. Anderen trokken dat in twijfel en waren er zelfs 100% zeker van dat Gerie nooit knecht was geweest bij Pennings. Een regel in de journalistiek (en ook tot op zekere hoogte in geschiedschrijving) zegt dat één bron geen bron is, maar ik heb wel acht bronnen geraadpleegd en nog verkeer ik in onzekerheid. Mijn speurtocht doet vermoeden dat het zowel Cor Pennings als Jac.de Groot geweest kan zijn die Gerie aanspoorde het taxi-avontuur te beginnen. De Groot was immers zijn tijdelijke huisbaas van het vakantiehuisje aan het Vennemeer en had zelf een taxibedrijf.. Het is ook mogelijk dat Gerie het auto-rijden bij De Groot in Leiden had geleerd of zelfs een blauwe maandag bij hem taxi had gereden. Maar dit is slechts een vaag en wild vermoeden dat toekomstige historici niet als 'feit' mogen doorvertellen. Ik nodig Brug-lezers, waar ook ter wereld, uit hun herinneringen met mij te delen.

Vóór Gerie telefoon had, konden taxi-klienten hem bellen via de telefoon van kruidenier Koos van der Geest, zijn buurman aan het Vennemeer. Koos (van Gerrite) had een telefoon in zijn winkel waar mensen tegen betaling gebruik van mochten maken. Als een klant belde, kwam iemand Gerie waarschuwen en kleepte hij zich snel om. Als hij achter in de polder aan het werk was, werd de vlag gehesen en haastte hij zich naar huis. Daar stond een afgestofte taxi klaar en een emmer water om zich te wassen.

Rond 1948 verhuisde het gezin Plasmeijer met paard en wagen naar Kolk nummer 6. Taxibedrijf 'Ventax' had nu een respectabele vestiging in het centrum van het dorp. Op 22 november 1949 verschijnt er een mededeling in de Leidsche Courant, dat het taxibedrijf van Gerard Plasmeijer telefonisch bereikbaar is, nummer 247. Rond 1955 verhuisde Gerie met zijn gezin naar Kolk nummer 9 en in 1958 werden bezinepompen voor zijn huis gezet. Dat liep bijna verkeerd af. Toen de kuil voor de tank gegraven was, zag Gerie nog een grote steen op de bodem liggen die hij er even uit wilde verwijderen. Hij liet zich in de kuil zakken en op dat moment stortte de wand in. Met behulp van de graafmachine kon hij uit zijn benarde positie bevrijd worden.

De meeste verdiensten haalde Gerie met de taxi waarschijnlijk uit trouw- en rouwdiensten en ritjes naar het ziekenhuis. In 1957 maakt hij via een advertentie in de Leidsche Courant bekend dat hij 30 cent per kilometer rekent en 5 cent voor iedere minuut wachten. Trouw- en rouwdiensten kosten 15 gulden per auto. Enkele jaren later (onduidelijk wanneer) lees ik in het Alkmadders-artikel: "Zijn tarief was schappelijk: voor 20 kilometer rijden, vroeg hij f 8,60. Een bruidspaar rijden kostte f 30,-. Had hij een rit naar de kaasmarkt in Bodegraven, dan rekende hij f 11,20 per rit. De achterbank was dan uit de auto gehaald en de kazen op een plank in de auto gelegd."

Als er 's nachts een bevalling was, belde het kraamcentrum Gerard Plasmeijer, die vervolgens met zijn taxi naar kraamverzorgster Nel Pennings (dochter van Cor) reed. Hij tikte op het slaapkamerraam van Cor, die zijn dochter wakker maakte en een paar minuten later reed Nel per taxi naar de vrouw met weeën. Het kraamcentrum betaalde.

Als het erg druk was, waren er diverse chauffeurs die konden bijspringen, onder meer Cor Hoogenboom uit de Veen die hetzelfde type auto had en Los uit Leimuiden. Zijn echtgenote Annie bediende de pomp voor het huis als Gerie op stap was. Later deden de kinderen dat ook. "Wie zijn bord leeg had, ging naar de pomp." In het begin is zijn taxi nog onverwarmd. Van de koster krijgt hij kaarsstompen die hij 's winters op het dashboard zet om een stukje van het raam te ontdooien voor het zicht op de weg. "Pret of pech, taxi altijd onderweg."

Taxichauffeurs maken veel mee, dat is nu zo maar vroeger ook. Tegen middernacht werd hij soms gebeld om een beschonken cafébezoeker naar huis te brengen. Volgens zijn zoon Joop werd de kotsende passagier wel eens in de achterbak van de auto gelegd en gearriveerd bij diens huis, vertelde hij de echtgenote dat hij iets leuks voor haar had en opende de achterklep.

Toen hij een 25-jarig bruidspaar (namen worden niet genoemd) naar de plek van de zilveren bruiloft vervoerde, nam de man vóór het instappen nog haastig een koffer mee. Halverwege het feest, vroeg hij het woord en met de koffer in zijn hand vertelde hij de gasten dat hij van nu af aan zijn eigen leven ging leiden en vertrok. Er wordt niet bij verteld of hij ook een taxi voor die nieuwe bestemming had geregeld.

Van de taxi alleen kon Gerie niet leven. Hij bedacht van alles om er iets bij te verdienen. Bij de pomp werd ook ijs en snoeperij verkocht. In het najaar scheerde hij in Oud-Ade en omliggende dorpen koeien als ze op stal kwamen. Voor dat werk gebruikte hij niet zijn deftige Chevrolet, maar een oude auto. Zijn zonen hielpen hem daarbij. Daarnaast nam hij allerlei klussen aan, zoals werk op de boerderij en vakantiehuisjes schilderen. In de winter als er ijs lag nam hij de koek & zopie over van zijn oom Gerrit de molenaar van de Rode Polder. In het familiealbum tref ik foto's aan van zijn koek & zopie voor de kerk en op het Vennemeer bij de boerderij van Cor Pennings. Warme chocolade van Annie wordt per auto aangevoerd. Tijdens de kermis obert hij in de feesttent en verkoopt warme worsten. Als er een kalf verdronken is, wordt hij soms geroepen om het beest op te halen. Het verdwijnt dan in zijn 'vriezer'. Gerie kan ook slachten. Paling vissen en snoeken passen ook in dat rijtje van bijverdiensten. Zijn zoon Joop verzekert me dat ze altijd eten in huis hadden. Een van Geries lijfspreuken was "Geld ligt op straat maar je moet er wel voor bukken."

Een andere spreuk luidde "Als je een vak kiest, kies dan iets wat mensen altijd nodig hebben: eten of benzine." Vijf van zijn zeven zonen gaven daar gevolg aan en kozen voor de horeca. Niet één voor benzine, alsof ze voorgevoel hadden dat er een klimaatcrisis op komst was.

In 1981 verkoopt Gerie zijn huis aan Jan van Rijn uit Oude Wetering, die met zijn vrouw Corina tot eind 1991 de zorg voor pomp en toebehoren overnemen. Gerie en Annie verhuizen naar het 'Kuiperpad', waar Gerie een garage had neergezet die hij later tot woning verbouwde. Zijn taxibedrijf zette hij van daaruit voort, tot zijn dood in 1987.

Als ik met zoon Joop het leven van zijn vader doorneem, vraagt hij tegen het eind van de avond of ik nog wat wil drinken. “Heb je iets kleins?” vraag ik. Het wordt een cognac en dat brengt spontaan nog een verhaal naar boven. Zijn vader ligt in het ziekenhuis op sterven. Annie en zijn kinderen om hem heen. Gerie, die zijn humor nog niet verloren heeft, zegt dan ineens: “Ik zou wel een cognakkie lusten.” Daar wordt vliegensvlug voor gezorgd. Een ontroerende afscheidsdronk. Even later sterft de levenslustige taxichauffeur, 66 jaar oud.

Bronnen

Anoniem [Joop Kret] (1999) Taxi in Oud Ade. *Alkmadders* 17 (4), pp. 4-8.

Wim Plasmeijer,, Mar Plasmeijer-vd Veur en Ria Plasmeijer (1988) *Plasmeijer door de eeuwen heen!*. Oegstgeest, in eigen beheer.

Dank aan

Joop en Kees Plasmeijer, Gerard Bartels, Cok Schmidt-Pennings, Jan van Rijn, Jan van der Poel (Jzn), Theo van der Poel (Azn), Sjaak van der Geest (Szn), Joop Kret, Coby Witte-Droog, Agnes Turk, Jan en Frans van Seggelen (Pzn).

Correcties en aanvullingen naar s.vandergeest@uva.nl of 06 269 71 256

Bijlage: Illustraties

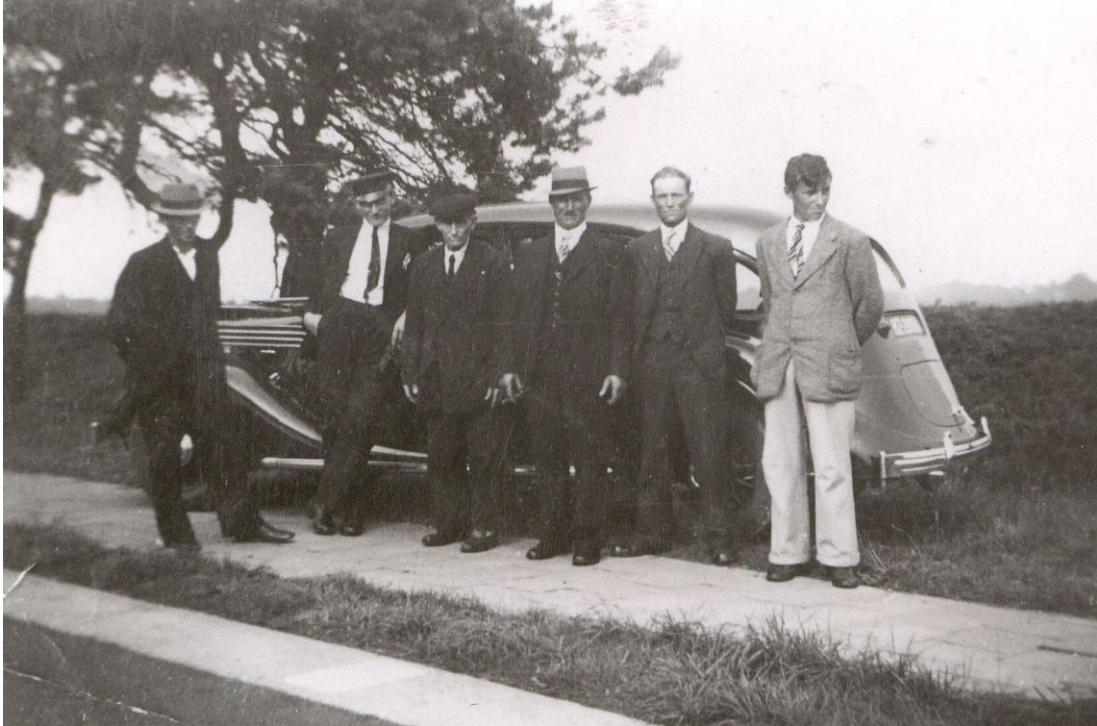
Gerrit Droog, vader van Koos, en handelaar in van alles en nog wat, wenst zijn cliëntele op 31 december 1934 een Zalig en Gelukkig Nieuwjaar (Leidsche Courant).

Drie jaar later, 31 december 1937, wenst zoon Koos zijn vrienden en vriendinnen hetzelfde en verspreidt en passant de naam van zijn taxibedrijf. Waarom 'tax' en niet 'taxi', vroeg ik me af. Tot me verteld werd dat 'taks' toen de gebruikelijke term was in Oud-Ade: "Zullen we een taks nemen?"

Jacobus Hubertus (Koos) Droog.

Koos Droog vervoert in 1939 de familie Mulder uit Leimuiden in zijn 6-persoons Renault. Chauffeur Koos staat tweede van links. (Foto archief Oud-Alkemade)

Mijntje van der Geest, echtgenote van Cor Pennings, poseert met haar zoontje Kees bij de oude Ford, ca. 1950. Of is het een Desoto? (archief Cok Pennings)

Gerard poseert trots naast zijn Chevrolet taxi, omstreeks 1960. (Archief Oud Alkemade)

Gerard Plasmeijer opent het portier voor bruidegom Dick Uljee die zijn bruid Annie komt ophalen bij het Vennemeer, 1960. (Archief Cok Pennings)

Bruidegom Dick Uljee en bruid Annie Pennings naderen de kerk van Oud-Ade. (sept. 1960). Links achter vier ongeïdentificeerde dames die de bruid – en haar jurk – staan te bewonderen. Achter het bruidspaar Piet van der Geest (Kzn). Achtergrond Gerard Plasmeijer en zijn taxi. De vlag op Kolk 9 hangt uit. (Archief Cok Pennings)

Het gezin van Gerard Plasmeijer en Annie Baak in 1956. Van links naar rechts, achter: Vader Gerard, Jan, Joop, en Moeder Annie met Kees; vóór: Koos, Frans en Gerard. De twee jongsten ontbreken nog. (Archief Oud Alkemade))

H. H. VEEHOUDERS

Wegens steeds oplopende onkosten zien wij ons genoodzaakt onze prijzen

f 0.25 per Koe

te verhogen

Uw adres voor koeien scheren.

Beleefd aanbevelend

H. DISSELDORP
Telefoon 277

G. PLASMEIJER
Telefoon 247

OUD-ADE

Leidsche Courant 7 oktober 1957.

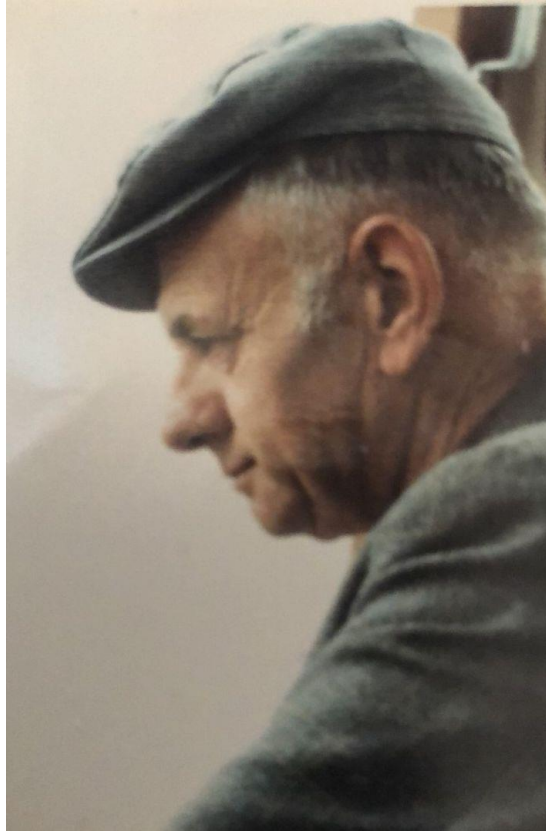
Koek & zopie op het Vennemeer bij Cor Pennings, waarschijnlijk 1966. In het midden Gerard Plasmeijer met pet, voorover gebogen. (Archief Oud Alkemade)

In 1983 kreeg Gerie Plasmeijer dit wandbord bij gelegenheid van het 35-jarig jubileum van Ventax (nu bij Joop Pennings).

Jan van Rijn en zijn bruid Corina van Zelden poseren voor hun drie benzinepompen en toebehoren, 1981. Uiterst links het staartje van de taxi van Gerard Plasmeijer (fotoalbum Jan van Rijn).

Gerard Plasmeijer had twee petten, een voor in de taxi en een voor het gewone leven.
(foto: Joop Plasmeijer)